

SANGHAY – SHANGHAI

Párhuzamos eltérések Kelet és Nyugat között

Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum, 2018. április 8-ig

A Hopp Ferenc Ázsiai Művészeti Múzeum szeptember 21-én megnyílt, Sanghay – Shanghai. Párhuzamos eltérések Kelet és Nyugat között című kiállítása az emblematikussá vált távol-keleti nagyváros, Shanghai és a két világháború közötti időszak ellentmondásos hazai Kelet-képét jól reprezentáló budapesti mulató, a Sanghay bár nevét kapcsolja össze. A kiállítás célja, hogy egyrészt a Shanghaiban akkoriban élő és tevékenykedő magyarok – többek közt a Hopp Múzeumba került – hagyatéka révén bepillantást engedjen a kínai metropolisz világába, másrészt hogy a magyarországi művészetben a keleti hatások bemutatásával megjelenítse az eddig kevésbé vagy egyáltalán nem kutatott területeket. A Shanghaiban dolgozó magyarok közül látható a táncosnőként ismert *Desseffy Flóra* viseletanyaga, a Komor műkereskedő cég, egy Shanghaiban élt magyar család bútorai és lakásinteriőrje, valamint a város főépítésének, *Hudec Lászlónak* az épületei. A keleti életmód és életérzés lenyomataként korabeli kínai műtárgyakkal, a keleti hatások tekintetében pedig a magyar képző- és

filmművészetben megjelenő keleti táncosnő alakjának különböző megfogalmazásaival is megismerkedhetnek a látogatók. ●

EL AZ OPERETT-TŐL

Zappe László

Operettsiker – ez a kifejezés két dolgot is takar. Az egyik, ha a közönség a bemutatóról nem akar hazamenni, hosszú percekig tapsol, a művészeket visszahívja, azok hajlonganak, kijönnek a függöny elé, együtt és külön-külön, aztán még a vasfüggöny leeresztése után is tombol a nézőtér, a vasajtóban egyenként megállva ünnepeltetik magukat a teátristák, és így tovább. De a hosszú szériát is nevezik így – természetesen nem operettek esetében, amikor egy produkciót százszor, ötszázszor vagy még többször játszanak. Ilyenkor a plakátokra is kiírják, hol tart a darab.

Miközben maga az operett műfaja évtizedek óta furcsa válságban van. Klasszikusai ma is nagy sikerek, aránylag tisztességes, de néha egészen gyarló előadásban is halás közönségre számíthatnak. Egy-egy slágert mindig, mindenütt lelkes taps fogad, akárhogy szólalnak is meg. Új operettek viszont nemigen születnek. Igazán eleven zenés műfajnak inkább a musical számítható. Így aztán operettsikerre is csak az számíthat.

Ilyen sikerként emlékeznek alkotói a Vígszínházban 1990-ben bemutatott Dorian Grey-re. Magyar musical volt, csak a témája vétetett a világirodalomból, az előző századforduló botrányhős angol írójának, *Oscar Wilde*-nak a művéből. A színpadi verzió *Várkonyi Mátyás* zeneszerző és *Ács János* rendező munkája.

A Dorian Grey arcképe ugyanazt a témát dolgozza fel, mint *Balzac* regénye, *A számárbőr*. Csak ott a számárbőr révén teljesülnek a hős vágyai, az zsugorodik minden kívánság megvalósulásával, itt Dorian Grey arcképe öregszik, míg ő maga vígan éli világát.

Most az Operettszínház mutatta be az egykori sikerdarabot. Nem a nagyteremben, hanem a stúdióknak is mondható Kálmán Imre Teátrumban, amely nemrég nyílt meg az Operettszínház melletti egykori Moulin Rouge mulató helyén *Kálmán Imre* klasszikusának, a Csárdáskirálynőnek úgynevezett New York-i változatával.

A terem elegáns szalonnak lehetne mondható. A játékra apró pódium szolgál, amelyen azonban forgó és süllyedő is segíti a rafináltabb hatások elérését. És persze lehet közlekedni és játszani a nézőtér közepén húzóódó széles folyosón is, no meg a fönti páholyokból is bele lehet beszélni a játékba. *Réthly Attila* rendező mindezt ki is használja, a királynét játszó *Kalocsai Zsuzsa* számára egy – amúgy teljesen fölösleges – fürdőkádát is betesznek a széksorok közé.

A címszerepet igen csinos fiatalember, *Kocsis Dénes* játssza és igen hatásosan, különös magaságokba is elérve énekli. Az alapjában filozófiai természetű történetből a musicalváltozatban természetesen nem maradhat ki a szerelem sem, sőt jó ideig a főszerepet is átveszi a cselekményben – e célra *Gubik Petra* alakít egy bájos ifjú hölgyet, aki azonban az első rész végén

a címszereplő közönye miatt felvágja az ereit. A vénülő portréhoz meg alkotását féltő festőnek is kell tartoznia, őt *Csengeri Attila* adja művészhez illő átszellemlütséggel. *Homonnay Zsolt* pedig egy magabiztos angol lord energikus határozottságával irányítja a társasági életet.

Egy nagy személyzetű, jól felszerelt és nagy hagyományokkal rendelkező zenés színház számára a másik kitérés lehetőség az operett burkából a vígopera. A Budapesti Operettszínház másik új bemutatója erre tesz kísérletet. A sevillei borbélyt játsszák a nagyteremben *Székely László* absztrakt fémszerkezetű díszletében. A naturalizmus elhagyása csak helyesíthető, de amit helyette kínál ez a látvány, az nemigen illik se *Beaumarchais* szövegéhez, se *Gioachino Rossini* zenéjéhez. Viszont nem is kelti fel a nézőben azt az igényt, hogy megértse, mi hol, hogyan történik. Hamar rájön, hogy legjobb, ha belefeledkezik a muzsikába meg a játszókból áradó jókedvbe, kedélybe, lendületbe. *Kerényi Miklós Gábor* rendezésében aránylag áttekinthetően folyik le a nem minden pontján szigorúan logikus esemény sor, amelyhez a második szereposztás, amelyet láthattam, markáns karakterekkel járul hozzá. *Balla Sándor* a címszerepben igazi vezéregyéniséghez illően vezényli a cselszöveget, *Hanczár György* szerelmes grófja ifjú nyikhaj, *Mester Viktória* kültelki széplány.

A legjobb az előadásban *Csengeri Attila* szövege. Eleven mai magyar szleng. Jól illik a bohókás történethez és a nagy mélységekben nem vájkáló előadáshoz. ●